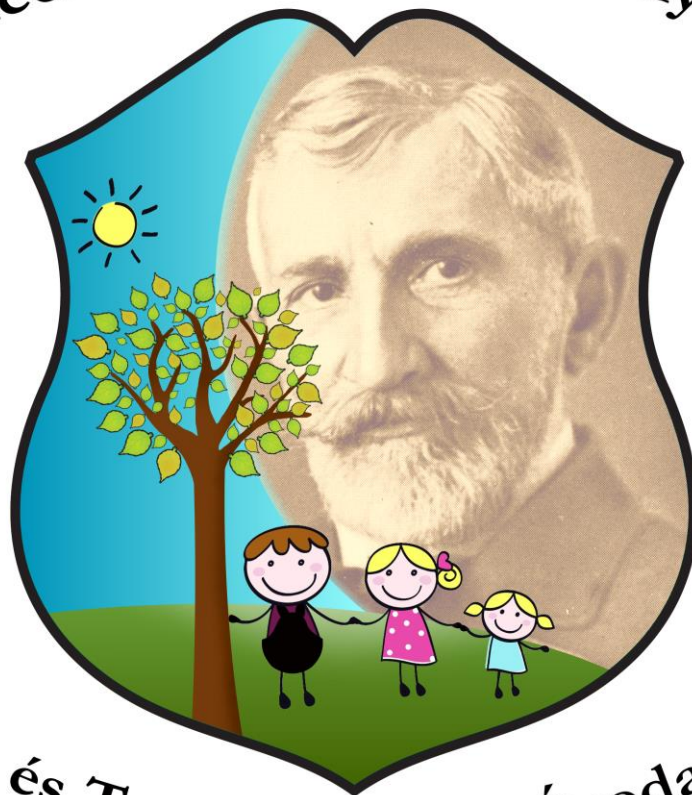

Benedek Elek Hagyományőrző

és Természetbarát Óvoda

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2013
HORT
MÓDOSÍTÁS
2016

KÉSZÍTETTE:

A Benedek Elek Hagyományőrző és Természetbarát Óvoda nevelőtestülete

Csontosné Skrabák Éva
Fabu Anna Márta
Fain Józsefné
Karczagné Nagy Klára
Kerekné Aradi Tünde

Mihályi Krisztina
Molnár Jánosné
Nádasdi Katalin
Péterné Kovács Melinda
Szabó Lászlóné
Tábi Jánosné

óvodapedagógusok

Szerkesztette és összeállította: Kerekné Aradi Tünde, óvodavezető

Módosította: 2016. június 2-án a Benedek Elek Hagyományőrző és Természetbarát Óvoda nevelőtestülete.

Módosítás indoka: törvényi változások, tárgyi feltételek aktualizálása

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Helyzetelemzés	3
2.1. Az óvoda szociokulturális környezete	3
2.2. Tárgyi feltételek	4
3. Gyermek	6
4. Személyi feltételek	7
4.1. A nevelőtestület	7
4.2. Nevelőmunkát segítő munkatársaink	7
4.3. Integrált nevelésben közreműködő pedagógusok	7
5. Az óvoda kapcsolatrendszere	8
5.1. Kapcsolattartás szinterei	8
6. Gyermekkép	9
6.1. Óvodakép	9
7. Az óvodai nevelés általános feladatai	10
7.1. Érzelmi nevelés	10
7.2. Az egészséges életmód alakítása	11
7.3. Anyanyelvi nevelés	13
8. Az óvodai élet megszervezése	14
8.1. Szervezeti és időkeret	14
8.2. Hetirend	15
8.3. Idegen nyelvi nevelés	15
9. Az óvodai élet, tevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai	16
9.1. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	16
9.2. Mozgás	17
9.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	19
9.4. Verselés, mesélés	19
9.5. Külső világ tevékeny megismerése	20
9.6. Játék	23
9.7. Munka jellegű tevékenységek	23
9.8. A tevékenységben megvalósuló	25
9.9. Pedagógus feladatai	25
10. Óvodánk hagyományos ünnepei, rendezvényei	26
11. Gyermekvédelem az óvodában	28
12. A Benedek Elek Óvoda nevelőtestületének pedagógiai hitvallása	30
Legitimációs záradék	32
Legitimációs záradék	33
Mellékletek	34

1. Bevezetés

Az óvodánk Pedagógiai Programja az intézményünkben folyó nevelőmunka céljait, feladatait fogalmazza meg.

Legfőbb nevelési feladatunknak tekintjük az egészséges, kiegyensúlyozott értelmi képességeiben, korának és egyéni adottságainak megfelelő gyermeki személyiség fejlesztést.

Az óvodánk Pedagógiai Programja önállóan készített program, mely a TERMÉSZETBARÁT ÓVODA nevet kapta. Készült az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, irányelveinek és a helyi sajátosságoknak figyelembevételével.

„Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket és figyelembe véve – meghatározza magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.”

363/2012.(XII.17.). Kormányrendelet

2. Helyzetelemzés

2.1. Az óvoda szociokulturális környezete

Hort Nagyközség Heves megye 2. legnagyobb községe.

A Mátra hegység lábánál közel az M3-as autópályához

65 km-re a fővárostól, 70 km Egertől, a megyeszékhelytől található. Lakosainak száma közel 3800 fő.

Az óvoda a település jól megközelíthető részén helyezkedik el, közel a 3. számú főútvonalhoz. Az óvodát használó családok szociális helyzete átlagosnak mondható. Vannak ettől hátrányosan eltérő esetek is, az ilyen családokban élő gyermekek, gyermekvédelmi támogatásban részesülnek. Amennyiben a gyermek helyzete úgy kívánja, gyermekvédelmi intézkedésre is sor kerül. A családok egy része mezőgazdasági munkából él, más része a közeli városok multinacionális vállalatainál dolgozik, 4 műszakos munkarendben. A szülők iskolai végzettségét tekintve (saját bevallásukat figyelembe véve) nagyrészt szakmunkás, vagy 8 általános iskolai végzettséggel, kevesen középfokú és igen alacsony számban rendelkeznek felsőfokú végzettséggel.

A szülők nagy része együttműködő és támogató. Szívesen veszik és megfogadják szakmai tanácsainkat. A gyermekek az óvodába tisztán, ápoltan érkeznek. Otthonról hozott tudásszintjük általában koruknak megfelelő. Néhány alkalommal találkozunk ettől nagymértékben eltérő esetekkel is. Neveltségi szintjük változó, amely függ a családokban követett társadalmi normáktól.

Az intézményben a pedagógusok folyamatosan figyelemmel kísérik a hátrányos helyzetből érkezett gyermekeket, a GYIV felelőssel közösen.

Törekszünk arra, hogy az intézmény hátránycsökkentő szerepe a program megvalósítása folyamán érvényesüljön.

2.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda 2200 m² területen helyezkedik el, magas talajvízű területen; udvara 1360 m². Az épületben melegítő konyha működik, amelyet a fenntartó önkormányzat Nonprofit Kft-je üzemeltet.

Az óvoda 1963-1965-között épült. 1965-ös évben 2 csoportban fogadta a gyermekeket.

1977-ben az épületet 5 csoportra bővítették. 1992-ben 3, majd 2004-ben 1 mosdó helyiséget építettek az épületben. 2007-ben só-szobát alakítottunk ki szertárunkból, a széntárolóból pedig raktárhelyiséget hoztunk létre.

2012-től minden évben folyamatosan fejlesztjük az óvoda épületét az intézményben jelenleg is felújítások folynak.

Az egészségügyi központ közelsége miatt orvosi szoba kialakítására nem volt szükség.

Az óvoda belső helyiségei bővítések után, napjainkban

- 5 csoportszoba
- 5 gyerekmosdó (ebből 1 gyerekmosdó teljesen felújítva)
- 1 gyerek mosdóban kialakított felnőtt toalett
- 1 nevelői szoba, amely fejlesztő szobaként is működik
- 1 vezetői iroda
- 1 helyettesi iroda
- 1 óvodatitkári iroda (újjonnan kialakítva)
- 1 öltöző (vasalószobaként is használva)
- 1 felnőtt toalett (teljesen felújítva)
- 1 belső raktár (felújítva)
- 1 só-szoba
- 1 külső bejáratú raktárhelyiség
- 1 kazánház
- a helyiségeket összekötő folyosók (új bejárati folyosórész kialakítva)
- 1 tornaszoba (teljesen új kialakítású)

Udvar:

Az elmúlt év telén megtörtént az udvari játékok soron következő felülvizsgálata. Az udvari játékaink többsége megkapták az európai szabványnak megfelelő tanúsítványt. Amely kifogásolható a fent leírtaknak megfelelően cseréljük, vagy javítjuk azokat, valamint a költségvetésben jóváhagyottak szerint újat telepítünk. Az udvar méreteit tekintve megfelelő, kielégíti a gyermekek mozgásigényét.

Az óvoda épülete

Az óvoda épületének külső vakolata elhasználódott.

A kerítés betonszerkezete omlik, cserére szorul. Vezetői megbízásom alatt a következő változások történtek 2011. novembertől napjainkig. Az épület udvar felőli oldalán a sok éve leomló vakolatot megjavítottuk, festékréteggel láttuk el.

Az elmúlt években az óvodánk belső környezete nagymértékben megváltozott. Három csoportszobát teljesen felújítottunk. Aljzatot szigeteltünk, parkettáztunk, festettünk.

A korábbi években 2 csoportszobában volt hőszigetelt nyílászáró, valamint 4 külső ajtó került beépítésre.

- Napjainkban minden egyes ablak és ajtó cseréje megtörtént az óvoda épületén.
- Az ablakokat 3 csoport szobában és az irodákban redőnyökkel is elláttuk.
- Új bejárati folyosót építettünk, amelyre járólapot tettünk, a fal megóvására falburkolatot helyeztünk el.
- A főzőkonyha egy részéből tornaszobát, nevelői szobát létesítettünk, amit fejlesztőszobaként is használjuk.
- A melegítőkonyhát átalakítottuk, burkolattal láttuk el.
- Kijavítottuk az eltömődött csatornarendszert, valamint az elavult vízvezetékét.
- A kötelező eszközjegyzékben leírtaknak megfelelően minden helyiséget létrehoztunk.
Az intézmény belső fejlesztésekor
 - o belső nyílászárókat cseréltünk,
 - o az irodahelyiségekbe klímát szereltünk fel,
- Pályázaton napelemeket nyertünk és szereltünk fel,
- Fűtést korszerűsítettünk,
- A fűtés hatékonysága érdekében hő érzékelőket és termosztátokat, motoros elzáró szelepeket szereltünk fel,
- a nagyobb felújítások mellett folyamatosan karban tartjuk az óvoda minden helyiségét,
- a gyermekmosdókban, folyosókon tisztasági festést végzünk,
- vízvezető árkokat ástunk az óvoda rendkívül vizes hátsó oldalához, amely pozitív változást hozott.

2 csoportszobában még a régi parketta található. A nyár folyamán az egyikben, a három csoportszobához hasonlóan megtörténik a teljes aljzat felújítás, valamint a csoportszoba festése és glettelése.

Két csoportszobába a nyáron klímát szerelünk fel.

A termekben a mai kor elvárásainak megfelelő bútorok találhatóak. A szőnyeget, függönyöket szükség szerint cseréltük és cseréljük.

A gyermek asztalokat és székeket a szülőkkel közösen folyamatosan karban tartjuk. A gyermekek az esztétikus környezetben jól érzik magukat.

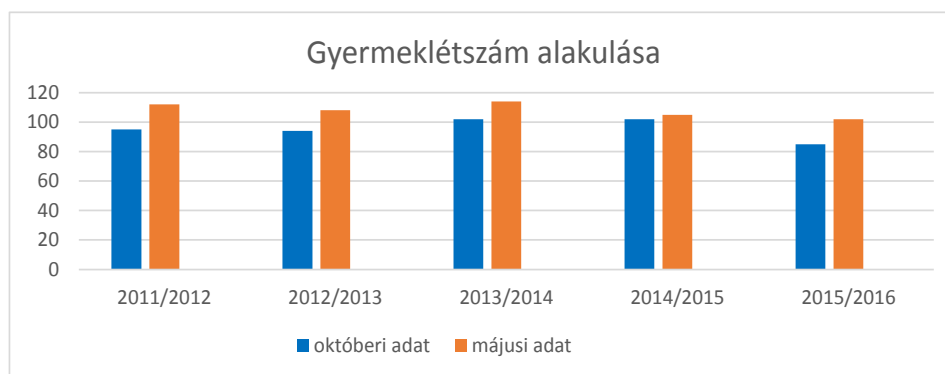
Játékeszközeink megfelelő mennyiségűek és minőségűek köszönhetően a költségvetésben évek óta erre fordítható rendelkezésünkre álló összegnek.

3. Gyermekek:

Az Alapító Okiratban engedélyezett gyermek létszám 125 fő. Óvodánkban 5 csoport működik.

2011-től napjainkig a csoportlétszámok a következőképpen alakultak.

Gyermeklétszám alakulása (2011-2016)

Intézményünkben sajátos nevelési igényű gyermekeket is fogadunk, az óvodapedagógusok kompetenciájának megfelelően, így tehát enyhe értelmi fogyatékos, enyhe érzékszervi fogyatékos, beszéd-fogyatékos gyermekeket. A fent említettek fejlesztésére utazó gyógypedagógusok segítségét vesszük igénybe.

Fejlesztő pedagógusaink is segítik a tanulásban elmaradt gyermekek felzárkózását.

„A 3 éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvoda nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.”

Településünkön élő 3 éves korú gyermekek kb. 95 %-a iratkozik be az óvodánkba.

Néhányan a közeli multi cégek óvodáiba hordják gyermekeiket.

A tevékenységformákat úgy szerveztük meg, hogy a 3 éves gyermekek fogadására alkalmasak legyenek, megfeleljenek az Országos Alapprogramban kitűzött céloknak.

A helyi Pedagógiai Programunk céljai között szerepel, hogy a gyermekek életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően hatékonyan és optimálisan fejlődjenek. Programunk számukra esélyegyenlőséget biztosít.

4. Személyi feltételek

4.1. A nevelőtestület:

A személyi feltételek a KNT. 3. számú mellékletének megfelelően alakultak.

A nevelőtestület 11 főből áll: 5 csoportban 10 óvodapedagógus + 1 fő óvodavezető, akik rendelkeznek az előírt főiskolai végzettséggel.

Óvodapedagógusaink szakmailag felkészültek, ismereteiket folyamatosan megújítani, bővíteni kívánják. A nevelőtestület tagjai motiváltak, hogy olyan képzéseken vegyenek részt, mely elősegíti a helyi pedagógiai program fő célkitűzéseinek, illetve az új pedagógiai, szakmai kihívások eredmény hatékony megvalósítását.

Óvodapedagógusaink eleget tettek és folyamatosan eleget tesznek a 277/1997. (XII. 22) kormányrendeletnek, melynek megfelelően a 120 órás 7 évenkénti továbbképzéseket teljesítették.

A nevelőtestület tagjai közül:

-3 fő szakvizsgázott,

-2 fő fejlesztőpedagógusi diplomával rendelkező,

-1 fő vezető óvodapedagógusi végzettséggel rendelkezik (jelenleg óvodavezető)

4.2. Nevelőmunkát segítő munkatársaink

A KNT. 3. sz. mellékletének megfelelően 5 csoportban

-5 fő szakképzett dajka,

-1 fő óvodatitkár, pedagógiai asszisztensi végzettséggel. Dajkáink körültekintően és szakszerűen kísérik figyelemmel a csoportokban és az óvoda egész területén végzendő feladatokat.

Munkájukkal szemben igényesek, nagy szerepük van a nevelőmunka segítésében, az óvodapedagógusok legfőbb munkatársai.

Óvodatitkárunk napra készen, felelősségteljesen látja el adminisztrációs, ügyviteli feladatait.

Pedagógiai asszisztensi végzettségének köszönhetően, hosszabb betegség vagy hiányzás esetén helyettesítési feladatokat is ellát.

4.3. Integrált nevelésben közreműködő pedagógusok:

- logopédus,

- szurdopedagógus (hallássérült gyermek óvodai nevelése esetén)

- gyógypedagógus (szükség szerint)

- gyógy testnevelő (szükség szerint)

5. Az óvoda kapcsolatrendszere:

Óvodánk közvetlen és közvetett partnerek köréből áll.

Közvetlen partnereink:

- Hort Község Önkormányzata,
- Óvodánk alkalmazottai,
- Óvodába járó gyermekek,
- Óvodahasználók köre (családok és szülők),
- Batthyány József Általános Iskola,
- Horti Óvodásokért Közhasznú Alapítvány.

Közvetett partnereink:

- Gyógypedagógus, logopédus,
- Hatvani Nevelési Tanácsadó,
- Gyermekjóléti Szolgálat,
- Egészségügyi szolgálat (orvos),
- Védőnői szolgálat,
- Fogorvos,
- Kulturális Centrum.

5.1. Kapcsolattartás szinterei:

Szülőkkel: SZMK ülések, szülői értekezletek, egyéni beszélgetések, családlátogatások, kirándulások, közös ünnepek, munkadélutánok, nyílt napok.

Önkormányzattal: meghívás rendezvényeinkre, közös szülői értekezletekre; párbeszéd gazdasági kérdésekben; testületi üléseken; dolgozóink részvétele települési rendezvények lebonyolításában, gyermekek szerepeltetése.

Óvodánk alkalmazottaival: mindennapi párbeszéd, munkaértekezletek, nevelési értekezletek, szakmai fórumok, kommunikációs tréningek, közös kirándulások.

Általános iskolával: meghívás rendezvényeinkre, nyílt napjainkra; iskolában tett látogatások; szakmai megbeszélések.

Alapítvánnyal: rendezvény szervezése, alapítvány által támogatott kirándulás szervezése gyermekek részére; kuratóriumi üléseken való részvétel.

Utazó gyógypedagógussal, logopédussal: gyermekekkel kapcsolatos szakmai beszélgetések.

Hatvani Pedagógiai Szakszolgálat: gyermekek felmérése, iskolaérettségi vizsgálat.

Gyermekjóléti és Családsegítő szolgálattal: GYIV vezetővel való megbeszélések; családok problémáinak megbeszélése, jelzőrendszeres fórum.

Egészségügyi intézményekkel:

Védőnői szolgálattal:

Rendszeres tisztasági vizsgálat; gyermekek fejlettségével kapcsolatos kérdések megbeszélése.
Látás, hallás vizsgálat.

- Háziorvosi szolgálat:

Évenkénti rendszeres szűrővizsgálat.

A gyermekek óvodában történő megbetegedése, illetve baleset esetén óvodánkban, vagy a rendelőben történő vizsgálat.

-Fogorvos:

Évenkénti rendszeres fogászati vizsgálat.

Kulturális Centrummal:

könyvtárlátogatás; múzeum látogatás; mesemondó versenyek lebonyolítása; rendezvényeken való részvétel. Óvoda rendezvényeinek megtartása a Kulturális Centrumban (farsang, jótékonysági bál).

6. Gyermekkép, óvodakép

6.1.Gyermekkép

Az óvodai pedagógiai programunk megvalósítása után az óvodáskor végére olyan gyermekeket szeretnénk, akik elfogadják egymást, természetesnek tartják a másságot.

szeretik , megbecsülik és óvják az őket körülvevő természetet,

tisztelik szüleiket,

tisztelik a velük foglalkozó felnőtteket.

Fontos értéknek tartják a hagyományörzést, az ünnepeket.

Koruknak megfelelő, kulturáltan viselkedő, az iskolai életmódra alkalmas gyermekek nevelésére törekszünk.

6.2. Óvodakép

A ránk bízott gyermekeket olyan óvodában fogadjuk, ahol a környezet a 3-7 éves gyermek spontán fejlődéséhez és szándékos fejlesztéséhez a leoptimálisabb.

Megfelelő teret, eszközt biztosítunk; olyan pedagógusokkal, akik nagy tapasztalattal, elhivatottsággal rendelkeznek, az új dolgokra nyitottak, folyamatosan megújulni képesek.

- A pedagógiai munkát segítő munkatársak kulturált magatartással, mindenben hozzájárulnak a kitűzött célok megvalósításához. Fontos számunkra, hogy a ránk bízott gyermekek otthonosan érezzék magukat, szívesen jöjjenek óvodánkba.

Változatos programok szervezésével kívánjuk óvodánkat még vonzóbbá tenni.

7. Az óvodai nevelés általános feladatai

7.1. Érzelmi nevelés

A gyermek elsődleges és legfontosabb színtere a család. A 3. életévét betöltve új környezetbe kerül és megkezdzi az óvodai életet. Az óvodapedagógus feladata, az érzelmi biztonság kialakítása, mely a beszoktatással kezdődik. Az első lépés a gyermek életében ebben az időszakban az anyától való leválás. Ahhoz, hogy a gyerekek zökkenőmentesen legyenek képesek beilleszkedni az óvodába, ismernünk kell a családi háttérrel, kiemelten az anya-gyerek kapcsolatot.

Ehhez az óvodába lépés előtti családlátogatással, a szülő-gyermek óvoda látogatásával, és az anamnézis lap kitöltésével kapunk segítséget, illetve információt a gyermekről, szokásairól, a szülők nevelési módszereiről. Ezek segítenek bennünket, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrésére.

A beszoktatás a fokozatosságra épül, figyelembe véve, az óvodai élet napirendjét, a szokásokat, és a gyermek életkori sajátosságait, érettségét, egyéni szükségleteit.

A gyermek és a szülő új szokásokkal, elvárásokkal ismerkedik meg. El kell fogadniuk az óvodai és a csoport élet szabályait, normáit melyekhez mindenképpen alkalmazkodniuk kell.

A gyermek beilleszkedése, beillesztése nagyban függ a szülő hozzáállásától. Ezért nagyon fontos a pedagógus – szülő közötti kapcsolattartás. Ehhez elengedhetetlen a szülő együttműködése.

A megfelelő, fokozatos beszoktatás meghatározza a gyermek óvodában eltöltött 3-4 évét. A beszoktatás szeptembertől – októberig tart, illetve a gyermek óvodába lépésének időszakában.

A pedagógus feladata, hogy figyelembe vegye a már járó gyermekeket, és a már kialakított szokásokat, melyhez az újonnan érkező gyermekeknek és szülőknek alkalmazkodni kell. A közösségbe szoktatás során kiemelkedő feladat, hogy a gyermek az új környezetet és az új személyeket, a biztonságot nyújtó pedagógus jelenlétében tapasztalja meg.

Cél, hogy a gyermek megértse, a napi óvodai élet valójában ismétlődő ciklus, ami mindig az anya távozásával – és az anya visszaérkezésével ér véget.

A befogadás menete:

A befogadás fokozatosan történik. Minden esetben figyelembe vesszük a gyermekek egyéni igényét. Csoportonként változó a beszoktatás rendje, a csoportot vezető óvónők határozzák meg. Abban az esetben, ha más óvodából érkezik gyermek, egy új közösségbe, új szokásrendhez, új környezethez, felnőttekhez, gyermekekhez való alkalmazkodás a fő cél. A csoportot is arra ösztönözzük, hogy fogadják be újonnan érkező társukat.

A befogadási időszak után, a gyermek óvodában eltöltött éveit a közösségi élet normái, szokásai határozzák meg, mely a gyermek a közösséghez való beállítódását, magatartását alakítja.

A szocializáció szempontjából nagyon nagy jelentőségű a közös tevékenység. Óvodánkban, ezért olyan tevékenységeket tervezünk, melyek segítik a gyermek erkölcsi tulajdonságainak fejlődését: együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, akarat, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat.

Mivel a gyermekek különböző szociokulturális alappal és háttérrel rendelkeznek, külön figyelmet fordítunk, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására. Feladatunk ebben az esetben a viselkedési nehézségekkel, zavarokkal küzdő gyermekek megsegítése, beillesztése. A másság megismertetése, elfogadtatása a többi gyermekkel, melyet a pedagógus példamutatással és a megerősítés módszerével segíti elő.

Célunk:

A gyermekek érdekeinek, tulajdonságának figyelembe vételével, a csoport és az óvoda normáinak megismertetése, elfogadtatása, betartatása és az óvodáskor végére a beépülés elérése.

Ezekkel:

- a szokásrendszer kialakításával,
- a társas kapcsolatok alakításával,
- a közös tevékenységekkel (csoport, óvoda pl: séták, kirándulások, rendezvények, hagyományos programok) közös munkák által valósítjuk meg, nyugodt óvodai légkörben, az érzelmi nevelés áthatja a csoport egész életét a nap folyamán. A nevelési területek segítenek bennünket a folyamat elmélyítéséhez.

Külső világ tevékeny megismerése

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Mozgás

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Verselés, mesélés

Játék

Szabadidős tevékenység

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Szívesen és örömmel jár óvodába, a csoportjába,

Képes az együtt működésre, kapcsolatteremtésre a felnőttekkel, társakkal,

Képes és tud alkalmazkodni a szabályokhoz,

Képes a tisztelettudó viselkedésre,

Szívesen tevékenykedik a csoportban, a társai érdekeiben,

Képes elfogadni a másságot, szívesen segíti társait, érdeklődik társai és a felnőttek iránt,

Elfogadja és betartja az óvodai élet és a csoport szokásait, ahhoz tud és képes alkalmazkodni

Szívesen és örömmel vesz részt a csoport napi életében, az óvodai rendezvényeken

Ismeri az óvoda többi csoportjába járó gyermekeit, a felnőtteket, elfogadja és betartja a szokásokat, szabályokat.

7.2. Az egészséges életmód alakítása

Az egészség az ember legdrágább kincse.

Az óvodai nevelés alapvető feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, mely által biztosítjuk a kisgyermek egészséges fejlődését. Az óvodás gyermekek életében fontos szerepet tölt be az egészséges életmód kialakítása, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása, a szocializáció és az érzelmi nevelés. Ezek egységet alkotnak egymással.

Az egészség a testi-lelki és szociális jólét állapota.

Az óvodai nevelés segíti az egészséges életvitel iránti igény fejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító cselekvések és magatartások visszaszorítását.

Az óvodai élet első időszakában legfőbb célnak tekintjük a helyes szokásrend kialakítását. A helyes életritmus megvalósulását, az életkori sajátosságokat szem előtt tartó következetes napi- és heti-rend megtervezésével és megszervezésével érhetjük el. A helyesen kialakított életritmus visszahat az életfolyamatokra.

Az egészséges életmód alakításának egyik feltétele az egészséges, biztonságos és szeretetteljes környezet biztosítása (óvoda épülete, felszerelése, csoportszobák, játékszerek, munkaeszközök, a szociális környezet, vagyis a gyermekeket körülvevő személyek-társak, felnőttek).

A gyermekek viselkedésének első és legfontosabb mintaadó közössége a család. Az óvoda a második mintául szolgáló közösség az óvodás gyerekek életében, ezért az óvónő és más felnőtt személyek, dajkák magatartása modellértékű.

Az egészséges életmódra nevelés területén fontos szerepe van a gyermekek testi fejlődésének, mely az alapvető higiéniai szokásokat foglalja magába, a testápolást, az egészséges táplálkozást, az öltözködést, a nyugodt pihenést, a betegségmegelőzést, és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítását.

Kiemelkedő feladat az óvodai élet minden fázisában a gyermekek mozgásigényének, testi szükségleteinek kielégítése, a harmonikus, összerendezett mozgás kifejlesztése az alapvető mozgásfunkciókban (pl. járás, futás, egyensúlyérzék, kéz finommozgásának fejlesztése stb.), és az emberi kapcsolatokhoz nélkülözhetetlen humán mozgáskultúrában (játékban, feladatteljesítésben stb.) A mozgáskultúra fejlesztését segíti óvodánk udvara, a séták, kirándulások szervezése, a hamarosan elkészülő tornaszoba.

Az óvodai nevelés lényeges eleme a testi képességek fejlesztése rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket figyelembe vevő mozgással. A mozgásöröm és a szellemi fejlődés szoros kapcsolatban áll egymással.

Nagyon fontos, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban. Nagy figyelmet fordítunk a levegőztetésre, a rendszeres szellőztetésre is.

Együttműködünk az óvoda orvosával és a védőnővel, hiszen nagyon fontos a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése. A só-szobával bővült a gyermekek egészség-megőrzési, betegségmegelőzési lehetősége.

Nagy jelentőséggel bír a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.

Igyekszünk formálni az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásait. Heti rendszerességgel minden csoportban tartunk gyümölcs- és zöldségnapot. A gyerekek maguk is részesei egyszerűbb ételek elkészítésének – gyümölcssaláta készítés.

A védőnők előadást tartanak a helyes táplálkozásról, az egészség megőrzéséről, a testápolás fontosságáról.

Fontos óvodánknak és az arra rászoruló gyermekeknek, hogy megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat is el tudjunk látni.

A tudatos óvodai nevelő munka akkor eredményes, ha az óvodáskor végére a gyermekek felismerik, elkerülik az egészséget károsító hatásokat, magatartásokat.

A 6-7 éves gyermekek önállóan, biztonsággal látják el önmagukat, kulturáltan viselkednek, étkeznek. Ügyelnek saját és mások testi épségére, igénylik a rendet, tisztaságot környezetükben és saját magukkal szemben is. Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségletük kielégítését szándékosan irányítani képesek.

7.3. Anyanyelvi nevelés

Óvodánkban folyó valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat az anyanyelvi nevelés.

Az óvodapedagógusok helyes minta és szabályközvetítésével az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, szeretetére neveljük a gyerekeket.

Különös figyelmet fordítunk a beszéd és a nyelvi funkciók fejlesztésére:

- szókincs
- grammatika
- beszédészlelés
- beszédmegértés
- verbális emlékezet fejlesztése.

Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára minden nap a természetes beszédre, kommunikációra, ösztönzést kapnak a kérdések és válaszok igénylésére.

Különös tekintettel a hátrányos gyermekek felzárkóztatására, melynek lehetséges okai; az ingerszegény környezet és megkésett beszédfejlődés.

Ezen gyermekeknél külön egyéni fejlesztést biztosítanak a fejlesztő pedagógusaink és a logopédus. Hanghibákkal küzdő gyermekekkel minden évben logopédus foglalkozik. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy személyes példánkkal – odafigyelés – meghallgatás – beszélgetés – kommunikációs helyzetek teremtésével ösztönözzük a gyermekek közötti kommunikációt, gazdagítsuk metakommunikációs ismereteiket.

Célunk:

- a gyermekek bátran mondják el gondolataikat
- beszédhallás és szövegértés fejlesztése
- nyelvileg hátrányos helyzetű illetve nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése
- nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás, szókincsbővítés
- szakmai kapcsolattartás a logopédussal.

8. Az óvodai élet megszervezése

8.1. Szervezeti és időkeret

Időkeret

Napirend

6.30 – 7.30

Gyülekezés más csoporttal összevonva

7.30 – 12.00

Játék
Gondozási feladatok ellátása
Munkajellegű tevékenység végzése
Mindennapos mozgás
Tízórai
Játékos tanulás
ének, zene, énekes játék, gyermektánc
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
mozgás
külső világ tevékeny megismerése
játékos idegen nyelvi nevelés (angol)
só-szobai tevékenység: verselés, mesélés, vetítés
levegőzés, séta
szabad mozgás
alkalomszerű programok (bábszínház, zenés előadás)

12.00 – 15.00 Ebéd

Gondozás, feladatok ellátása
Munkajellegű tevékenységek végzése
Pihenés

15.00 – 17.00 Uzsonna

Gondozási feladatok ellátása
Munkajellegű tevékenységek végzése

Az óvodában igénybe vehető ingyenes szolgáltatások:

- hagyományörző néptánc
- hittan
- Szabad mozgás
- Folyamatos haza bocsátás

Megjegyzés:

A csoportnaplóban található a korcsoportnak megfelelő, konkrét időkeret és a tevékenység megszervezésével található a napirend, a csoport életkori sajátosságának figyelembe vételével. Az óvodában igénybe vehető ingyenes szolgáltatásokat a szülői szándék határozza meg.

8.2 Hetirend

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Kiscsoport	Verselés, mesélés a só-szobában Mindennapos mozgás	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Mindennapos mozgás	Külsővilág tevékeny megismerése Mindennapos mozgás	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mindennapos mozgás	Mozgás
Középső csoport	Mozgás	Külsővilág tevékeny megismerése Verselés, mesélés Mindennapos mozgás	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Mindennapos mozgás	Rajz, festés, mintázás, kézi munka Mindennapos mozgás	Külsővilág tevékeny megismerése Verselés, mesélés a só-szobában Mindennapos mozgás
Nagycsoport	Idegen nyelvi nevelés (angol) Külsővilág tevékeny megismerése Mindennapos mozgás	Mozgás Verselés, mesélés a só-szobában	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mindennapos mozgás	Külsővilág tevékeny megismerése Mindennapos mozgás	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Verselés, mesélés a só-szobában Mindennapos mozgás

8.3. Idegen nyelvi nevelés

Játékos angol nyelvtanulás

Hosszú évtizedes hagyományra tekint vissza az angol nyelv játékos tanítása az óvodánkban.

A mindenkori nagycsoport hetente egy alkalommal vesz részt az angol foglalkozásokon.

Kihasználjuk a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát.

Játékos helyzeteket teremtve, alapozva a kisgyermekkorai nyelvelsajátítás fízológájára.

Az angol foglalkozások témaköreit a gyermekek számára ismert helyzetekből állítjuk össze, párhuzamba állítva a mindennapi tevékenységekkel, és az óvodai nevelés tevékenység formáival.

Témakörök:

Egyszerű mozgást kifejező szavak,
Színek: versek,
Ruhadarabok,
Bemutatkozás, egymás közötti egyszerű párbeszédes formák,
Családtagok,
Gyümölcsök,
Köszönések,
Évszakok,
Napszakok,
Időjárási viszonyok,
Udvariassággal kapcsolatos kérdések,
Testrészek,
Ételek nevének megismerése.

Célunk, hogy a gyermekek ismerkedjenek más népek nyelvével, ezzel is alapot adva az iskolában tovább folytatott angol nyelv tanulásának.

9. Az óvodai élet, tevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai

9.1. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A gyermek életében meghatározó szerepet játszik a zene. Kiemelt feladatunk felkelteni a gyermek érdeklődését a zene iránt. Zenei ízlésének alakítására, az esztétikai érzék fejlesztésére, érzelmi életének erősítésére, nem csak a foglalkozásokon, hanem a mindennapi tevékenységekben is lehetőséget biztosítunk. A csoportszobában a megfelelő hely kialakításával lehetősége van a gyermekeknek az elmélyült zenehallgatásra, csoportosan és egyénileg is. Az énekes népi játékok nem csak a gyermek zenei képességeit, és zenei kreativitását segíti elő, hanem a népművészeti találkozón, a közösségi rendezvényeken való részvétellel, mélyítjük, erősítjük a dalokkal, táncokkal a népi hagyományok megismerését, ennek tovább élését segítjük elő.

A zenehallgatás során az igényesen megválasztott népdalok, énekes népi játékok mellett, a komolyzene megismertetése, hallgatása is helyt kap. A zenehallgatás anyagának megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, és etnikai kisebbség zene anyagát.

A zene által fejlődik a gyermekek zenei képessége.

A néptánc és hagyományörzés alkalmat teremt a gyermek számára a csoportba történő szocializációra.

Feladatunk:

A zenei hallás, ritmus és forma érzék fejlesztése

A környezet hangjainak megismertetése

A mondókák, gyermekjátékok, táncok, dalok, népdalok megismertetése.

A zenei kreativitás fejlesztése

Igényes zenehallgatás választásával, az érzelmi nevelés erősítése

Éneklés, hallás, mozgás, figyelem, szókincs, önbizalom fejlesztése

Óvodánkban igénybe vehető szolgáltatás:

A hagyományőrző néptánc oktatása, heti 1 alkalommal, amely további lehetőséget biztosít a gyermekek zenei ízlésének fejlesztése.

A fejlődés jellemzői:

A gyermek örömmel és szívesen énekel, játszik énekes játékokat.

Saját kezdeményezésre is képes /tud/ mondókázni, énekelni, táncolni, zenei feladatokat megoldani.

Képesek a dal és mondókák ritmusát, egyenletes lüktetését kifejezni, megkülönböztetni.

Tudnak megkülönböztetni zenei párokat

Gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély

Képesek hangszeren dalt kísérni

Tudnak önállóan 10 – 15 dalt, mondókát elmondani, énekelni csoportosan és egyénileg

Tudnak improvizálni mozgást, ritmust, dallamot.

Szívesen hallgatnak népdalt, komolyzenét.

9.2. Mozgás

A rendszeres testmozgás elengedhetetlen a gyermek értelmi fejlődéséhez. A készségek, képességek kialakításának, fejlődésének az alapja a mozgás, hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciánk kialakulásához, fejlődéséhez. A mozgás rendszeres alkalmazása a kondicionáló képességeket segítik elő, mint – erő, állóképesség, erősítik az egészséget, a helyes testtartást.

A mozgás, mozgásos feladatok fejlesztik a gyermek én képét, társas viselkedését, téri tájékozódást, együttműködését, szabálytudatát, probléma megoldó gondolkodását, alkalmazkodó képességét.

Kiemelt feladatunk:

A játékba ágyazott mozgástevékenység az óvodai nevelés minden napján: a játékban, azon belül a szabadjátékban, figyelembe véve a gyermekek egyéni szükségleteit, képességeit.

Célunk, hogy mindennap legyen irányított mozgás, és ha csak lehet ezt a szabad levegőn tartjuk.

Lehetőleg mozgásos játékot tartunk, a feladatok legyenek kihívások a gyerekek számára. Nagy hangsúlyt fektetünk a mindennapos mozgásra, mely nagyban befolyásolja a gyermekek élettani hatásait. A tornafoglalkozásokon a pedagógust a tudatosság, tervszerűség jellemzi, de nem a merev anyaghoz való ragaszkodás, pontos, hogy a rugalmasság jellemezze a foglalkozások menetét. Figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, az óvoda tárgyi feltételeit, a tornaszoba, az udvari játékok adta lehetőséget, a sétákat, kirándulásokat. Feladatunk a gyermek irányított mozgásának biztosítása.

A tornafoglalkozásokon elengedhetetlen a pedagógus részéről az egyéni bánásmód biztosítása a mozgástanulás során, de a legfontosabb módszer a differenciálás.

Ez megnyilvánul:

- segítségadásban,
- a végrehajtás minőségének megkövetelésében,
- az eszközökben,
- a gyakorlatadásban,
- ismétlésszámában.

Mozgás:

- természetes mozgások
- mozgásos játékok
- játékos ugrások
- prevenciós gyakorlatok

Mindezzel segítjük a gyermekek mozgásfejlesztését, figyelembe véve az egyéni képességeket.

Célunk:

A spontán szabadjáték kereteiben végzett mozgás, melyek kiegészítik az irányított mozgástevékenységet. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet minden napjaiba, amelyek együttesen hatnak a gyermek személyiségére.

Fejlődés jellemzői:

- Szívesen és örömmel vesz részt az irányított és szabad mozgásban
- Mozgása összerendezett, képes iránytani mozdulatait,
- Nagymozgása korának megfelelő,
- Megérti a mozgáshoz kapcsolódó kifejezéseket, bemutatás nélkül is képes végrehajtani.
- Ismeri, megnevezi és alkalmazza téri irányokat, térben jól tájékozódik, képes az irányváltásra
- Szem-kéz, szem-láb koordinációja megfelelő, képes a tornaszerek, kézi szerek használatára
- Tud társaival együttesen mozogni,
- Feladatokat megért, képes az önálló feladatvégzésre,
- Képes mozgássorozatot utasítás után elvégezni,
- Ismer játékokat, annak szabályait betartja, aktívan és örömmel vesz részt a szerepvállalásban

-A sorverseny játékokban, csapatjátékokban egészséges versenyszellem jellemzi, képes a játék során segíteni társait, a közösségért tenni, megfelelő kudarcűrő képességgel rendelkezik.

9.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„ A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.” A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.”

Az ábrázolás során megjelenítik érzelmeiket, hangulatukat, környezethez való viszonyukat, ábrázolják tágabb-szűkebb környezetüket. Az egész nap folyamán az évszakokat követve lehetőséget biztosítunk megfelelő eszközökkel a spontán alkotásra, önmegvalósításra. Ez a tevékenységforma fejleszti a gyermekek fantáziavilágát, térforma és színeképzetek gazdagodását, esztétikai érzékenységüket, komponáló, térbeli tájékozódó képességüket, igényességüket, finommotorikájukat. Alkotásaikban kifejezhetik érzelmi fejlettségüket. Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermeket minél több technikával és az ehhez tartozó eszközökkel ismertesse meg, tovább az alkotáshoz szükséges élményeket biztosítsa.

Ráébresztjük a gyermekeket a természet megfigyelésére, szépségére, és annak kifejezésére. Az óvónők kreatív munkái is elősegítik a gyermekekben az igényesség kialakulását, a szép iránti nyitottságot (meghívók készítése, gyerekeknek meglepetések készítése az ünnepekre, ajándékkészítés szülőknek, adventi munkadélután, csoportok dekorálása).

Az iskolába induló gyermekek örülni tudnak a „szépnek”, az egyéni és közös alkotásoknak. Tudnak beszélni az alkotásokról, kezd kialakulni a sajátos gyermeki értékítéletük. Szem-kézmozgásuk összerendezetté válik, helyesen fogják a ceruzát, ecsetet, ollót, vagyis az íráshoz szükséges mozgáskoordináció kialakul. Vonalvezetésük balról jobbra halad. A különböző technikák megvalósítása alatt kitartók lesznek. Célunk, hogy a gyermekek egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejező képességek birtokába jussanak.

9.4. Verselés, mesélés

„A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.”

A mese-vers legszorosabban összekapcsolódik az anyanyelvi neveléssel, zenével, az énekkel, a mozgással, a mozgásos játékokkal, mert az irodalom, ezen belül a mese-vers eredeti formájában nem írott, hanem kimondott, elénekelt, eltáncolt szó volt – a kisgyermek ebben az ősi formájában műveli és élvezi.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A magyar népköltészet, gyermekköltészet számtalan lehetőséget nyújt a gyermekek számára. Kiscsoportos korban fő segítői a gyermek és óvodapedagógus közötti személyes kapcsolat kialakulásának. Nagyon fontos ezek megfelelő kiválasztásában az óvodapedagógus szerepe.

A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának, világképének és a helyes viselkedésformáknak a kialakítására.

„ A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.” A mese mágikus világa az óvodás gyermek szemléletmódjához és világképéhez nagyon közel áll. Különösen igaz ez a népmesékre. A mese a gyermeket tájékoztatja a külvilág és a belső világ viszonyatairól. Szorongásait megjeleníti és feloldja. Az óvónővel való pozitív érzelmi légkörben a mese hatására a gyermek belső képi világot alakít ki, mely az élményfeldolgozás legfontosabb formája.

Az anyaggyűjtésben megmutatkozik az óvodapedagógus módszertani szabadsága, helyet kapnak a klasszikus és kortárs irodalmi művek is. Témájában nagyon sokszor megjelenik az állatok, növények, időjárás, a természet világa. Ezek feldolgozása mindennapos verseléssel, meséléssel, dramatizálással, bábozással vagy más művészeti eszközök összekapcsolásával a történik, melyek a gyermeki önkifejezés formái.

Lehetőséget nyújtunk a gyermekeknek a szabadban való mesélésre, verselésre. Helyi sajátosságunk, hogy ezt a tevékenységet az erre kialakított só-szobában is megvalósíthatjuk. Vers- és mesemondó versenyt szervezünk a költészet napján. Időszakonként a helyi könyvtárat is meglátogatjuk, ezzel is felkeltjük a könyvek iránti érdeklődésüket. Sokszínűségünket az is igazolja, hogy lehetőséget biztosítunk az óvodán belüli mesés-zenés előadásoknak.

Az ünnepeinket színvonalas irodalmi alkotások feldolgozásával tesszük élményszerűvé. A gyermekek az óvodáskor végére megértik, hogy az óvónőtől hallott mesék, versek, történetek, nekik szólnak, segítenek eligazodni a világban, a lelkükben, kavargó érzelmekben, indulatokban. Szorongásaikat, feszültségeiket képesek lesznek feldolgozni a mese cselekményének átélésével.

Különbséget tudnak tenni a pozitív és negatív tulajdonságok között.

Kialakul bennük a belső képalkotás képessége, mely az olvasás alapja. Megtanulnak tisztán, érthetően, az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszélni.

A mesék, versek által megismerkednek a magyar nyelv szépségével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel, mellyel megalapozzuk a biztonságos önkifejezést.

A gyermekek érzelmi – értelmi és etikai fejlődése az adott életkornak megfelelően alakul, szókincsük gazdagodik.

Nyitottá válnak a világ, és a magyar kultúra értékei iránt.

9.5. Külső világ tevékeny megismerése

Óvodai nevelésünk programjában kiemelt szerepet kap a környezet megismerése, védelme, megóvása. A környezettudatos magatartás kialakításának fő tevékenységformája a külső világ tevékeny megismerése.

Környezeti nevelésünk átfogja az egész óvodai életet. A természeti, társadalmi környezet témaköreivel minden csoport megismerkedik és a fokozatosság elvét követve életkoruknak megfelelően, bővítjük és mélyítjük ismereteiket. Építve a gyermekek érdeklődésére olyan pozitív érzelmekhez juttatjuk őket, melyek segítik a természethez való viszony alakulását. Megismerik szűkebb, tágabb környezetüket az ott élő embereket, a helyi szokásokat, hagyományokat. A falu társadalmi életében hagyományszerűen részt veszünk különböző

rendezvényeken (Falukarácsony; Majális; Népművészeti Fesztivál). Fontosnak tartjuk az élő – élettelen környezet értékeinek szeretetére és védelmére nevelést, megerősítve példamutató magatartásunkkal.

A spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre tudatos tervezőmunkával biztosítjuk a megfelelő alkalmat, időt, helyet és eszközöket. A külső világ tevékeny megismerése magába foglalja az elemi matematikai tapasztalatok megszerzését is.

Az óvodába lépéstől kezdve matematikai tapasztalatokat szereznek a környezet megismerése során a szabad játékban az óvodai élet számos területén. Olyan lehetőségeket biztosítunk a gyerekek számára, melyekben a megszerzett ismereteket gyakorolhatják, és tevékenységeikben alkalmazhatják.

Célunk a környezettel való harmonikus viselkedéshez szükséges jártasságok és készségek megalapozása.

Kitűzött célunk megvalósításának érdekében az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával, munkájával pozitív mintát nyújt a gyerekek és szülők számára, a környezettudatos magatartás, az ökológiai szemléletformálás, az egészséges életmód szokásainak megalapozása és a közösségi egészséges életvitel megalapozása terén.

Feladatunk, olyan helyzetek kialakítása, melyben fejlődik a gyermekek megfigyelőképessége, emlékezete, logikus gondolkodása, nyelvi kifejezőkészsége, önálló döntési-, véleményalkotási képessége.

A fejlődés jellemzői:

Az óvodai élet végére a gyerekek legyenek tisztában a természeti és társadalmi környezet alapvető szabályaival.

Rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel az őket körülvevő világról, önmagukról.

Tudjanak önállóan helyes döntéseket hozni környezetük megóvása védelme érdekében.

Legyenek képesek ok-okozati összefüggések értelmezésére; rendelkezzenek megfelelő téri; alaki; mennyiségi; nagyságbeli felismerő képességgel.

Nagycsoportos kor végére érjenek el arra a szintre, hogy – miközben egy új információt kapnak – legyenek képesek a végzett folyamat követésére.

A helyi célok, feladatok megfogalmazásáról kiemelten szerepelnek a – környezeti adottságoknak megfelelően – természet – és környezetvédelmi feladatok.

Időszak	Események
Ősz Szeptember	- Takarítási világnaphoz kapcsolódóan szemétszedés az Iskola úton. - Gyümölcsnap – egészséges táplálkozás
Október	- Állatok világnapja - Őszi Mátrai túra
Tél	Téli jelenséget megfigyelés, tapasztalatszerzés – téli sportok Madáretetés, madárkarácsony
Tavaszi Február - Március	- hajtás, dugványozás, ültetés – csoportszobákban az idő melegedésével a szabadban - a növekedés illetve az életben maradás feltételeinek megismerése
Március 22.	Víz világnapja - a víz fontossága, megóvásának szükségessége
Április 22.	Föld napja virágosítás virágültetés balkonládákba, kertbe
Április vége	Falutakarítási nap szemétszedés az Iskola, illetve Rákóczi úton tisza környezet iránti igény kialakítása
Május 10.	Madarak és fák napja - Mátrai túra -
Május vége	- Kis Természetvédő sorsolás - OVI Magazin – Környezeti programjainkat bemutató újság megjelenése
Folyamatos tevékenységek	hulladékgyűjtés, újrahasznosítás – papír, elemek gyűjtése, komposztálás, fűszernövény-kert gondozása

9. 6. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, legfőbb élményforrás, a személyiség-fejlesztésnek a színtere, a tanulás, a készség-képességfejlesztés, vagyis az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell megvalósulnia.

A játéknak az egész nap folyamán érvényesülnie kell, és előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. Lehetőség szerint szabadlevegőn töltsék ennek a tevékenységnek nagy részét. Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga, mert az óvodás gyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja.

Az óvodapedagógus feladata, hogy mindig utánozható mintát kínáljon a gyermek számára a játék folyamatában. Fontos az óvónő jelenléte, hiszen indirekt módon törekszik arra, hogy a már meglévő játékot magasabb szintre emelje, a gyerekek társas kapcsolatát bővítse. A gyermek a játék által közvetíti gondolatait, érzelmeit. Megtanul együttműködni, beszélgetni, alkotni, megismerni a másik embert, képet alkotni a világról.

Fontos feladatunk, hogy a gyermekeknek biztosítsuk a megfelelő helyet, a nyugodt légkört, játékeszközöket, elegendő időt a különböző játékformákhoz (gyakorló játékhoz, szimbolikus játékhoz, a konstruáló játékhoz, a szabályjátékhoz és a mozgásos játékokhoz).

A játékeszközök beszerzésénél az óvodapedagógusok arra törekszenek, hogy minden gyermek fejlettségi szintjének megfelelő, jó minőségű játékeszközt találjon a csoportban. A játékhoz felhasználható anyagok közül a természetes-, vagy újrahasznosított anyagokat részesítjük előnyben. Fontos, hogy a gyermek érdeklődését, kíváncsiságát felkeltsük, mert a játékban megtapasztalt dolgok lesznek maradandóak és építő jellegűek a későbbiek folyamán. Kihasználjuk a népi játékokban rejlő személyiségfejlesztő lehetőségeket, biztosítva ezzel múltunk értékeinek megismerését, játékba való beépítését.

Az óvodáskor végére a gyermekeknek változatos tevékenységek gyakorlásával önismeretük bővül. A fejlesztőjátékok használatával fejlődik gondolkodásuk, problémamegoldó képességük, figyelmük, kitartásuk, önfegyelmük, kudarcűrő képességük. Megtanulnak, alkalmazkodni egymáshoz és betartják a játékszabályokat.

A játék során olyan tulajdonságok, magatartásformák alakulnak ki, amelyek a későbbiekben meghatározóak lesznek. Játékuk elmélyült és tartalmas lesz.

9.7. Munka jellegű tevékenységek:

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségének kiaknázását az óvodában. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. Óvodánkban a munka a gyermekek mindennapi tevékenységének aktív része, játékként élük át, a tevékenység örömeért önként, szívesen végzik.

Célunk:

A munka jellegű tevékenységek megszerettetésén keresztül olyan képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek elősegítik a munkához, a közösséghez való pozitív viszony kialakulását, a munka tiszteletét, megbecsülését.

Munkálkodás közben egyre több tapasztalat, információ birtokába jutnak az őket körülvevő tárgy világról, szűkebb – tágabb környezetükről.

A megismerés folyamatával párhuzamosan értelmi képességeik és alapvető erkölcsi tulajdonságaik is alakulnak (önállóság, kitartás, türelem, felelősség, céltudatosság).

A munka hozzájárul a gyermekek közti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett munka szükségességének, értelmének és örömének felismeréséhez, átéléséhez.

Az értékelés, az önértékelés segíti a közösségi megítélés alakulását – a saját és a mások elismerésére nevelés egyik formája.

Feladataink:

Az életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő differenciált részvétel biztosítása a különböző munkatevékenységekben;

A munkavégzéshez szükséges pozitív attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok (önállóság, szabálytudat, együttműködés, szervezőkészség) tudatos, tervszerű fejlesztése.

A munka fontossága, hasznossága, eredményességének megbecsülésére nevelés.

Ideális munkafeltételek megteremtése, a különböző munkafajtákhoz szükséges megfelelő méretű, minőségű eszközök biztosítása.

Konkrét, reális, a gyermekeknek saját magukhoz mérten fejlesztő folyamatos értékelése, ön értékelésének alakítása.

Lehetőség teremtése a gyermekeknek, hogy minden olyan munkában részt vegyenek, amelyekre képesek s szívesen vállalják.

A vegyes életkorú csoport sajátosságaihoz igazított optimális munkamegosztás kialakítás.

A különböző munkafajták bevezetése fokozatosan történik.

Az önkiszolgálás, naposi munka, alkalmoszerű munkák, s a környezetgondozás ad lehetőséget a gyerekek munka jellegű tevékenységének gyakorlására.

Az önkiszolgáló tevékenység mind a három korcsoportban nagy jelentőségű, a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos feladatainak, azok sorrendjének megismerése, felnőttek segítségével történő elsajátítása, készségszintre emelése.

A naposi munkával középső csoportban ismerkednek a gyerekek. Nagy szerepe van e tevékenységnek a közösségi érzés alakításában, a társas viszony és az együttműködés kialakulásában. Lehetőséget ad a másokról való gondoskodás örömének átélésére. Az alkalmoszerű munkákat a csoportban dolgozó felnőttek segítségével, irányításával végzik a gyerekek.

A növényesarkot és a kertet az évszaknak megfelelő munkálatokkal folyamatosan gondozzák a felnőttek irányításával.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek pozitív hozzáállása a rendszeres munkavégzéshez;
a rájuk bízott munkát önállóan, kitartóan végzik;
megtanulják a szükséges eszközök, szerszámok biztonságos használatát;
szeretnek, tudnak közösen dolgozni megfelelő munkatempóban;
alakul környezettudatos szemléletük;
megszerzik azokat a képességeket, amelyek segítik a feladatok megértését, kialakul feladattudatul, feladattartásuk és felelősségvállalásuk; önfegyelmük.

9. 8. A tevékenységben megvalósuló tanulás:

Az óvodai élet során a mindennapokban a tanulás spontán és részben szervezett tevékenység, amely a gyermeki személyiségfejlődést alakítja.

Elsődleges célunk, hogy a gyerekek hozott tapasztalataira, élményeire építve, új ismereteket adjunk át, amely ismeretekkel fejlesztjük képességeiket és bővítjük, rendszerezzük megszerzett tudásukat.

A tanulási folyamat a gyerekek cselekvő aktivitására épüljön. A gyerekek képességeit figyelembe vevő pozitív értékeléssel motiváljuk a tanulási folyamat sikeres kimenetelét.

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve alkalmazzuk a rendelkezésre álló IKT eszközöket.

A tanulási folyamatban figyelünk a gyermekek testi, lelki állapotára és az adott helyzetnek megfelelő tanulásszervezési eljárásokat alkalmazunk.

Az intézményvezető irányításával a gyermekek értékelése közös alapelveken nyugvó egységes értékelési rendszer alapján történik.

A kiemelt figyelmet igénylő és a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknél változatos módszerekkel segítjük a fejlesztési tervek hatékony megvalósítását.

„ A tanulás lehetséges formái az óvodában:

-az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),

- a spontán játékos tapasztalatszerzés;

- a cselekvéses tanulás;

- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;

- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;

- a gyakorlati problémamegoldás.”

(a fenti idézet 2011. CXCV. Törvényrendelet; A tevékenységben megvalósuló tanulás 4. pontja)

9.9. Pedagógus feladatai

- Pedagógiai munkájában nyomon követhető a tervezés, megvalósítás az ellenőrzés és az értékelés.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési anyagokat, eszközöket, digitális anyagokat, eszközöket ismeri, kritikusan céljainak megfelelően használja.
- A tevékenységeket tudatosan tervezi és szervezi, figyel logikus felépítésére. Megfelelő módszereket, eszközöket választ az életkori sajátosságokat figyelembe véve, és azokat rugalmasan alkalmazza a tanítás-tanulás eredményessége érdekében.
- Bizalommal teli légkört alakít ki, a gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli és az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.

- Pozitív visszajelzései egyértelműek a gyermek fejlődését segíti.
- A gyermekközösségben felmerülő konfliktusokat hatékonyan kezeli sikeresen alkalmaz konfliktuskezelési módszereket.
- Értékelési módszereinek kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni képességeit veszi figyelembe.
- A gyermekek teljesítményét az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli.
- A gyermekek eredményeinek értékelése határozza meg az egyénre szabott fejlesztési feladatokat, esetenként szakvélemény alapján. Az egyéni képességmérő lapon félévente rögzíti a folyamatos és célzottan szerzett információkat. Ennek kiegészítésére szolgál a gyermekekről készült feljegyzés évente két alkalommal; lehetne szükség szerint. A szülő a gyermekek fejlettségéről kapott tájékoztatást aláírásával igazolja.
- Visszajelzései, konkrét cselekvésre vonatkozik, segítik a gyermek fejlődését.
- Az alkalmazott módszerek támogatják a gyermekek önértékelését, önellenőrzését.
- Képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra és aktívan vesz részt a szakmai megbeszéléseken.
- Nyitott az óvodai nevelést támogató új ötletek, megoldások, digitális eszközök alkalmazása iránt.
- Csoportos tevékenység esetén is figyel a gyermekek egyéni igényeire, szükségleteire.
- Munkájában a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeli.

10. Óvodánk hagyományos ünnepei, rendezvényei

Ősz:

- I. osztályos gyerekek évnnyitóra kísérése
- Őszköszöntő Fesztivál – Hagyományörző néptánc – Nagycsoport
- Lecsósütés - nagycsoport
- Szülőértekezlet
- Közös gyümölcsnap
- Mátrai túra
- Idősek Világnapja
- Állatok Világnapja

Tél:

- Mikulás ünnepség
- Munkadélután a szülőkkel
- Adventi vásár
- Karácsonyi ünnepség – közös ajándékbontás a szülőkkel
- Mindenki karácsonya – nagycsoportosok
- Szülőértekezlet (nagycsoportban - az iskolaigazgató és tanítónők meghívásával)
- Farsangi bál
- Jótékonyági bál – időszakos

Tavaszi:

Nőnap az óvodában
Március 15. megemlékezés
Víz világnapja
Húsvéti hagyományok
Költészet napja (mesemondó verseny)
Szemétszedés
Virágosítás
Papírgyűjtés
Nyílt napok megtartása csoportonként
Könyvtárlátogatás csoportonként
Szülőértekezlet megtartása csoportonként
(a nagycsoportban az iskolaigazgató és tanítónők meghívásával)
Közös gyümölcsnap
Majális – hagyományőrző néptánc – nagycsoport
Anyák napja
Madarak és fák napja
Mátrai túra
Csoportonként kirándulások
Gyermeknap
Évzáró – ballagás
Alapítványi rajzpályázat (nagycsoport)
Pedagógusnap megemlékezés (nagycsoport)

Óvodánk hagyományosan megrendezett ünnepei:

Gyermekcsoportokban kerül megvalósításra:

Névnapok, születésnapok megünneplése
Séták, őszi csoportkirándulások
Mátrai túra
Közös gyümölcsnap
Szemétszedés
Könyvtárlátogatás csoportonként
Lecsósütés ősszel (nagycsoport)
Állatok világnapja
Virágosítás – parkosítás
Húsvéti hagyományőrzés
Mikulás ünnepség
Nőnap köszöntő
Költészet napja
Nyílt napok csoportonként
Víz világnapja
Március 15. megemlékezés
Alapítványi rajzpályázat

Szülőkkel együtt szervezett programjaink:

munkadélután – adventi készülődés
adventi vásár
karácsonyi ünnepség – közös ajándékbontás
évváró ünnepség – ballagás
anyák napja
nyílt napok
szülői értekezletek
farsangi bál
jótékonysági bál
papírgyűjtés

Települési rendezvények az óvoda részvételével:

Őszköszöntő – falunap
Népzenei találkozó
Mindenki karácsonya
Idősek világnapja
Pedagógus nap
Gyermeknap közösen az iskolával
Majális

11. Gyermekvédelem az óvodában

Az óvodai nevelés feladatainak fontos része az intézmény gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenysége, amely szorosan kapcsolódik az óvoda pedagógiai munkához.

Minden tanév elején az újonnan érkező gyermekek helyzetét a csoportos óvónővel és a gyermekvédelmi felelőssel együtt megismerjük.

Az óvodai nevelés megkezdése előtt konzultációt folytatunk a védőnővel, majd családlátogatást szervezünk. Fontos, hogy megtörténjen a feltáró munka, amikor kiderül, hogy milyen a gyermek helyzete.

A Gyermekjóléti Szolgálattal és a Családsegítő Szolgálattal konzultálunk, akik számunkra információval szolgálnak.

A szülő nyilatkozata alapján a jegyző megállapítja, hogy ki a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek. Az éves munkatervben az 1997. évi XXXI. törvény gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról; iránymutatása szerint elkészítjük a gyermekvédelmi programunkat.

A Gyermekvédelmi tervet vezető jóváhagyásával a gyermekvédelmi felelős dolgozza ki, figyelembe véve a gyermekekkel foglalkozó óvónők és a fent említett szervezetek véleményét.

A gyermekvédelmi felelős gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatai összefoglalva a következők:

- a veszélyeztetett gyermekek felmérése minden nevelési év kezdetén a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése alapján, további teendőkre vonatkozó javaslatával (kapcsolat Gyermekjóléti Szolgálattal). A veszélyeztetett gyermek szüleinek tanácsadás, segítségnyújtás lehetőségeinek számbavétele.
- hátrányos helyzetűek felmérése, majd a csoportos óvónők közreműködésével nyilvántartásba vétel. A hátrányos helyzet típusának mérlegelése. A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, intézkedés hátrányos helyzet esetén.

Az intézmény valamennyi gyermekét figyelembe véve:

Általános prevenciós tevékenységek, az óvodát körülvevő szociális és társadalmi környezet függvényében:

- lehetséges szociális ellátások számbavétele
- a gyermekek érdekeinek képviselése

A feltárás, felmérésre vonatkozó legfontosabb gondolatok:

- A gyermek milyen környezetből jár óvodába?
- A szülő iskolázottsága (nyilatkozatát figyelembe véve).
- Esetleges munkanélküliségből adódó nehézségek.
- Nagycsaládosok figyelembe vétele.
- Kik veszélyeztetett, illetve hátrányos helyzetűek?
- Mik lehetnek a hátrányos helyzet és veszélyeztettség egyéb okai?
(nevelési hiányosságok, alkoholizmus a családban, agresszivitás a családban, egészségügyi okok, alacsonyabb jövedelem, megromlott családi viszonyok)

Az okok feltárását követően megfogalmazott céljaink:

Az óvodásgyermek védelme az intézményen belül, a védelem elősegítése óvodán kívüli környezetükben
mentálhigiéniai védelme az óvodai nevelés sajátos módszereivel
személyiségük korukhoz, egyéni sajátosságaikhoz mért kiteljesedésének segítése
a fogyatékkal élő és a sajátos nevelési igényű gyermekek, önmagukhoz képest, fejlődjenek a mi befogadó közösségünkben

Feladataink:

- a hátrányos helyzet szakszerű kezelése,
- a veszélyeztetettség megelőzése a felzárkóztatás megszervezése,
- esélyegyenlőség biztosítása,
- szülőkkel való közvetlen kapcsolattartás,
- a gyermek érdekeit figyelembe véve a családok számára segítségnyújtás,
- szakemberhez irányítás,
- együttműködés orvossal, védőnővel, gyermekjóléti szolgálattal, a szociális ügyekben eljáró ügyintézővel, az önkormányzattal,
- kapcsolattartás a szakszolgáltatókkal és szakértői bizottsággal.

12. A Benedek Elek Óvoda nevelőtestületének pedagógiai hitvallása

Nevelőmunkánk akkor eredményes, ha a gyermekek személyiségét megismerjük, elfogadjuk, számukra érzelmi biztonságot teremtünk. Egyéniségüket, egyéni képességüket tiszteletben tartva úgy irányítjuk őket, hogy az új ismeretek befogadására alkalmasak és nyitottak legyenek.

Törekszünk arra, hogy az óvoda teljes működése az intézménnyel kapcsolatban álló partnereink, megelégedésére szolgáljon.

Pedagógiai Programunkban olyan tevékenységeket biztosítunk a gyermekek számára, amely korszerű, alkalmazkodik a XXI. századi értékekhez, kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlődést biztosít.

Céljaink elérésének érdekében a gyermekek önállóságának, aktivitásának, differenciált fejlesztését kívánjuk biztosítani. Amennyiben valamely területen kiemelkedő teljesítményt észlelünk, lehetőséget teremtünk a tehetséggondozásra, az adott terület további fejlesztésére.

Az óvoda hátránycsökkentő szerepe, a hátrányos helyzetben lévő gyermekekkel való különleges bánásmódban nyilvánul meg, (tanulásban elmaradt, elhanyagolt családból származó), amelyet elsősorú feladataink között tartunk számon.

A tanulási képességek, készségek fejlesztése, az óvodai élet egészét átszövi. Fontos számunkra, hogy az itt szerzett tapasztalatokat tudják alkalmazni a továbbiakban, az iskolai tanulás és a mindennapi élet során is.

A megszerzett készségek, képességek elmélyítésével, segíteni kívánjuk az önállóság, nyitottság, kreativitás, egymás iránti tolerancia, együttműködő készség, kritikai és önkritikai érzék, problémamegoldó gondolkodás, személyiség jegyeinek kialakítását.

Az érzelmi és erkölcsi nevelésünk alapozza meg a szocializációs készséget. A megalapozott szokásrend kialakításával, biztonság nyújtására törekszünk, amely támpont a gyermekeknek, s mely célokkal tölti meg a mindennapokat. Óvodai nevelésünk során gondoskodunk a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet megteremtéséről.

Valljuk, hogy a játék a gyermekek számára a legfőbb élményforrás, a gyermeki személyiség, a tanulási készségek fejlesztésének, a tapasztalatszerzésnek a leghatékonyabb módja.

Nevelőtestületünk folyamatosan megújulni kész, a közösen kitűzött célok érdekében egységes eszközként dolgozik továbbra is, számunkra fontos a minőségi munka, a partnereinkkel való tartalmas kapcsolat, az egymás munkájának megbecsülése, és az összetartozás, amely a külső szemlélő számára is példamutató.

Jogszabályi háttér

-A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. 94. § (4) bekezdés a.,
Továbbiakban: Nkt. 70. § (2), 73. § (1), Nkt. 26. § (1) bekezdés.

-20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet

-363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
1.§, 2.§, 3.§ (1) (2) (3)

Felhasznált irodalom

-363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

A Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKA

A Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Pedagógiai Programjának 2013. március 21-én megtartott nevelőtestületi értekezleten az intézmény vezetője jóváhagyta.

1/2013. (III.21.) óvodavezetői határozat

Kerekné Aradi Tünde
óvodavezető

A Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Nevelőtestülete a Helyi Pedagógiai Program elfogadásáról 2013. március 21-én megtartott nevelőtestületi értekezleten döntött.

1/2013. (III.21.) N.T. határozat

A nevelőtestület nevében:

Kerekné Aradi Tünde
óvodavezető

Hort Nagyközség Önkormányzata a Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának érvénybelépésével a 2013..... napján hozott határozatban egyetértett.

Kerek Oszkár
polgármester

A Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Szülői Szervezete a 2013..... napján tartott SZ.K. ülésén kialakított véleményében az intézmény Pedagógiai Programjának elfogadását javasolta.

Varga Ildikó
Szülői Szervezet elnöke

A Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKA

A Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Pedagógiai Programjának módosítását 2016. június 2-án megtartott nevelőtestületi értekezleten az intézmény vezetője jóváhagyta.

3/2016. (VI.02.) óvodavezetői határozat

Kerekné Aradi Tünde
óvodavezető

A Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Nevelőtestülete a Helyi Pedagógiai Program módosításának elfogadásáról 2016. június 2-án megtartott nevelőtestületi értekezleten döntött.

3/2016. (VI.02.) N.T. határozat

A nevelőtestület nevében:

Kerekné Aradi Tünde
óvodavezető

Hort Nagyközség Önkormányzata a Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának módosításokkal együtt történő érvénybelépésével a 2016. június 21. napján hozott határozatban egyetértett.

Kerek Oszkár
polgármester

A Benedek Elek Hagymányörző és Természetbarát Óvoda Szülői Szervezete a 2016. május 30. napján tartott SZ.K. ülésén kialakított véleményében az intézmény Pedagógiai Program módosításokkal együtt történő elfogadását javasolta.

Terényi Ildikó
Szülői Szervezet elnöke

Mellékletek

- Erőforrások, továbbképzési alapelveink:
 - Továbbképzési Program

- A gyermekek fejlődésének értékelése:
 - egyéni képesség fejlődésmutatói

- Anamnézis

- Legitimációs záradék